

Ouder-Amstel Begroting 2021-2024

29-09-2020

Omschrijving risico	Risicobedrag 1-1-2021	Klasse	Kans (%)	Berekend risicobedrag
Invoering Omgevingswet	100	2	30%	30
Totaal incidenteel risico	9.285			1.359
Structurele risico's:				
Wet Werk en Bijstand (WWB)	260	3	30%	78
Invest MRA	370	1	15%	56
SPUK-regeling (btw-teruggaaf op sportuitgaven)	50	3	50%	25
Communicatie	50	3	50%	25
Herverdeling gemeentefonds	1.500	3	50%	750
Totaal structureel risico	2.230			934
Niet kwantificeerbare risico's:				
Bouwleges	pm			pm
Wet Private kwaliteitsborging	pm			pm
Groei gemeente	pm			pm
Afvalstoffenheffing	pm			pm
Totaal incidenteel en structureel risico	11.515			2.292

Weerstandscapaciteit	Benodigd	Beschikbaar	Ratio
Ten behoeve van incidentele risico's (*1)	1.359	12.302	
Ten behoeve van structurele risico's (*2,5)	2.334	6.292	
Subtotaal	3.692	18.594	
Kans op gelijktijdig voorkomen	90%		
Totale weerstandscapaciteit	3.323	16.735	5,04%

Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, maken wij gebruik van onderstaande waarderingstabel, die in samenwerking tussen de Universiteit Twente en het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) is opgesteld.

Ratio weerstandscapaciteit	Waardering weerstandscapaciteit
> 2,0	Uitstekend
1,4 - 2,0	Ruim voldoende
1,0 - 1,4	Voldoende
0,8 - 1,0	Matig
0,6 - 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Slecht

Getuige de waarderingstabel is de ratio weerstandsvermogen van onze gemeente uitstekend: 2021: 5,04%

Het verloop van deze ratio is als volgt: begroting 2020: 4,72 ; jaarrekening 2019: 7,5; jaarrekening 2018: 3,56).

1 Kengetallen

Financiële kengetallen

Een deugdelijke en transparante begroting is in het belang van de horizontale controle door Provinciale Staten en de raad op de financiële positie van de gemeente. Daarnaast bestaat onder raadsleden behoefte aan inzicht in de financiële sturingsruimte en financiële positie. In de afgelopen jaren zijn verschillende wijzigingen doorgevoerd met als doel de horizontale verantwoording en het verticale toezicht te versterken door de financiële informatie inzichtelijker en transparanter te maken. Recent signaleerde de

Adviescommissie Vernieuwing BBV, dat de financiële informatie die de raad krijgt nog altijd technisch en complex is. De commissie doet in dat kader meerdere aanbevelingen waaronder het voorschrijven van een set van specifieke kengetallen in het BBV.

Het opnemen van kengetallen in de begroting past in het streven naar meer transparantie. Daarmee wordt beoogd de raad in staat te stellen gemakkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie en de baten en de lasten van de gemeente. De kengetallen vormen een verbinding tussen de verschillende aspecten die de raad in zijn beoordeling van de financiële positie moet betrekken om een verantwoord oordeel te kunnen geven. Zij leveren daarmee ook een bijdrage aan hun kaderstellende en controlerende rol.

Kengetallen ter ondersteuning van de beoordeling van de financiële positie

Kengetallen zijn getallen, die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en die kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente. Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid. De kengetallen worden gezamenlijk opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat deze paragraaf weergeeft hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. De genoemde kengetallen en de plaats in de begroting helpen de raadsleden bij het verkrijgen van verantwoord inzicht in – en het beoordelen van de financiële positie.

Hoe de kengetallen in relatie tot de financiële positie moeten worden beoordeeld is voorbehouden aan het horizontale controle- en verantwoordingsproces van de betrokken gemeente. Met het oog daarop wordt voorgeschreven dat het college van burgemeester en wethouders in de begroting en jaarrekening een beoordeling geeft van de kengetallen in hun onderlinge verhouding in relatie tot de financiële positie. Het gebruik van kengetallen heeft geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies of het Rijk. Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt, en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans.

Financiële kengetallen	Ratio	Niet voldoende	Matig	Voldoende
Netto schuldquote (exclusief verstrekte leningen)	3%			
Netto schuldquote (inclusief verstrekte leningen)	3%			
Solvabiliteitsratio	48%			
Grondexploitatie	n.v.t.			
Structurele exploitatieruimte	23%			
Belastingcapaciteit meerpersoonshuishoudens ten opzichte van landelijk gemiddelde	117%			
OZB Belastingcapaciteit meerpersoonshuishoudens ten opzichte van artikel 12 norm	0%			

Hierna wordt per kengetal weergegeven welke verhouding wordt uitgedrukt.

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

De volgende tabel geeft inzicht in de druk van rentelasten en aflossingen op de gemeentelijke exploitatie.

Netto schuldquote	Rek. 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Netto schuldquote (exclusief verstrekte leningen)	-0,24%	-15%	-0,3%	4,9%	7,1%	9,2%
Netto schuldquote (inclusief verstrekte leningen)	-0,24%	-15%	0,0%	5,2%	7,4%	9,6%

Mede omdat Ouder-Amstel geen vaste schulden heeft en ook geen leningen, zijn de exploitatiebaten en de financiële bezittingen ruim voldoende om alle financiële schulden en verplichtingen te voldoen. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (< 100%) dit als voldoende kan worden bestempeld tussen 100% en 130% als matig en boven 130% als onvoldoende.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van een gemeente.

De solvabiliteitsratio drukt immers het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Solvabiliteitsratio	Rek. 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Solvabiliteitsratio	0,52%	60%	54%	52%	50%	49%

Wanneer de helft of meer van het totaal vermogen uit eigen vermogen bestaat, dan is een gemeente voldoende solvabel. Is het kengetal voor solvabiliteit kleiner dan 30%, dan is er veel vreemd vermogen aanwezig en wordt dat als onvoldoende beoordeeld.

Grondexploitatie

Ouder-Amstel heeft in 2021 geen grondexploitaties. De grondexploitaties Zonnehof en Ouderkerk-Zuid worden afgesloten in 2020.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting OZB.

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat de structurele baten en structurele lasten worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De relevantie van

dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De kengetallen moeten daarbij in samenhang worden gezien. Wanneer bijvoorbeeld de grondexploitatie niet bijdraagt om de schuldpositie te verminderen en de structurele exploitatieruimte negatief is, geeft het kengetal belastingcapaciteit inzicht in de mogelijkheid tot hogere baten.

Structurele Exploitatieruimte	Rek. 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Structurele Exploitatieruimte	0,05%	6,0%	-1,2%	2,2%	0,9%	1,8%

In het financieel toezicht wordt de begroting van een gemeente langs de lat gelegd die geldt voor artikel 12-gemeenten. Voor het bedrag voor onvoorzien bij artikel 12-gemeenten wordt uitgegaan van de vuistregel, die ook de Commissie BBV acceptabel vindt. Die vuistregel is 0,6% van de som van de uitkering Gemeentefonds (algemene uitkering (AU) plus integratie- en decentralisatie-uitkeringen) en de ozb-capaciteit.

Een gemeente zou in de begroting dit bedrag aan ruimte moeten ramen om structurele tegenvallers op te kunnen vangen. Wij zetten de structurele ratio af tegen de genoemde 0,6%.

De normering is dan:

Ratio structurele exploitatieruimte	Waardering structurele exploitatieruimte
> 0,6	Voldoende
0 - 0,6	Matig
< 0	Onvoldoende

De structurele exploitatieruimte in 2021 is als onvoldoende aan te merken. Daarentegen is de exploitatieruimte in het meerjarenbeeld positief.

Belastingcapaciteit meerpersoonshuishoudens ten opzichte van landelijk gemiddelde

De OZB is voor gemeenten de belangrijkste eigen belastinginkomsten.

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of ruimte is voor nieuw beleid. Op voorstel van de stuurgroep, die naar aanleiding van het advies door de Commissie vernieuwing BBV is ingesteld, is ervoor gekozen om de belastingcapaciteit te relateren aan landelijk gemiddelde tarieven. In de eerste plaats is voor een landelijk gemiddelde gekozen omdat over het algemeen geen maximum is gesteld aan belastingtarieven. Daarnaast geeft een gemiddelde meer inzicht in de betekenis van de belastingcapaciteit voor de financiële positie dan wanneer het gerelateerd wordt aan een maximaal te heffen tarief en worden deze gemiddelden ook onderling door gemeenten gebruikt om lasten te vergelijken. Ook is er vanuit de praktijk behoefte bij gemeenten en andere belanghebbende om inzicht te hebben in de lokale tarieven van omliggende gemeenten. Voor de gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing).

Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt). Bij de beoordeling van de

kengetallen die moet worden opgenomen, kan worden vermeld welke ruimte er is ten opzichte van het maximaal te heffen tarief. De mate waarbij een tegenvaller kan worden bijgestuurd, wordt ook wel de wendbaarheid van de begroting genoemd. Wanneer een gemeente te maken heeft met een hoge schuld en de structurele lasten hoger zijn dan de structurele baten en de woonlasten al relatief hoog zijn, dan is er minder ruimte om te kunnen bijsturen.

Belastingcapaciteit	Rek. 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	823	874	907
Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in het voorafgaande begrotingsjaar	740	740	777
Belastingcapaciteit meerpersoonshuishoudens ten opzichte landelijk gemiddelde	111%	118%	117%
OZB Belastingcapaciteit meerpersoonshuishoudens ten opzichte van artikel 12 norm	2.909	3.134	3.257

Landelijke Normering

Er is geen landelijke normering bekend. Wij stellen voor om als referentie norm 100% te hanteren. Voor Ouder-Amstel is de beoordeling:

Ratio normering belastingcapaciteit	Waardering normering belastingcapaciteit
< 100	Voldoende
100 - 110	Matig
> 100	Onvoldoende

OZB Belastingcapaciteit meerpersoonshuishoudens ten opzichte van artikel 12 norm

Om te bepalen hoe hoog de onbenutte belastingcapaciteit voor woningen is, wordt de geraamde opbrengst van de onroerendezaakbelastingen woningen vergeleken met de opbrengst die minimaal gegenereerd zou moeten worden om voor de artikel 12-status in aanmerking te komen.

In de artikel 12-normering wordt 0,1809%; (dit percentage is opgenomen in de mei-circulaire 2020) als OZB-percentage woningen opgenomen. Voor Ouder-Amstel is het tarief voor 2021 0,0693%. Het verschil van 0,1116% geeft dan ook de onbenutte belastingcapaciteit woningen weer. Als we dit percentage toepassen op de WOZ-waarde van woningen in de gemeente en de uitkomst daarvan vervolgens vergelijken met de in de begroting geraamde opbrengst in 2021, levert dat op dat de gemeente nog een onbenutte belastingcapaciteit woningen heeft van € 3.257 miljoen.

Definities en begrippen

We kunnen de belangrijkste begrippen, die in deze paragraaf aan de orde komen, als volgt definiëren.

Weerstandscapaciteit

Dit omvat alle middelen, waarover de gemeente kan beschikken om eventuele financiële tegenvallers op te vangen zonder dat het beleid aangepast behoeft te worden. De weerstandscapaciteit kent een incidenteel en een structureel deel.